

Rząd wobec epidemii – oceny w ostatniej dekadzie sierpnia

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od przełomu maja i czerwca monitorujemy społeczne oceny polityki rządu wobec epidemii. Interesuje nas zarówno postrzegana skuteczność rządu w zwalczaniu epidemii, jak i oceny jego polityki gospodarczej, w tym wsparcia dla firm i pracowników mającego złagodzić skutki załamania gospodarczego wywołanego lockdownem.

Ostatnie badanie¹ było realizowane w okresie zwiększonej liczby rejestrowanych zakażeń. W jego trakcie – 21 sierpnia – padł dobowy rekord odnotowanych przypadków zakażeń (903 osoby).

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

Od początku lipca opinie o skuteczności rządu w walce z epidemią istotnie się pogorszyły. Są obecnie najgorsze, od kiedy badamy tę kwestię. Nadal jednak większość Polaków (57%, o 7 punktów procentowych mniej niż poprzednio) dobrze ocenia działania rządu mające na celu zwalczanie epidemii. Krytycznych wobec polityki rządu w tym zakresie jest 36% badanych (o 7 punktów więcej niż w lipcu).

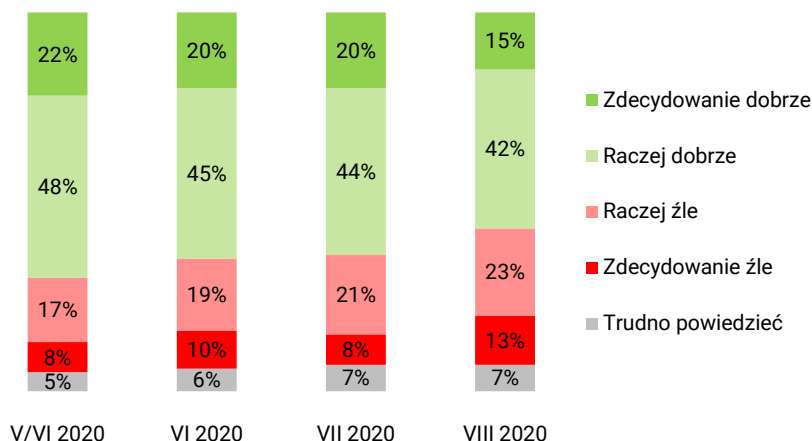
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (362) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 18 do 27 sierpnia 2020 roku na próbie liczącej 1149 osób (w tym: 72,7% metodą CAPI, 17,0% – CATI i 10,4% – CAWI).

RYS. 1. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?



Pozytywne oceny skuteczności działań rządu przeważają w większości uwzględnionych w analizach grup społeczno-demograficznych. Zadowoleniu z działań podejmowanych przez rząd w celu zwalczania epidemii sprzyjają: starszy wiek (55+), wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, stosunkowo nieduże dochody *per capita* w gospodarstwie domowym oraz mieszkanie na wsi lub w małym mieście. Nieco częściej negatywnie niż pozytywnie działania rządu oceniają ludzie młodzi (do 34. roku życia), osoby najlepiej wykształcone i sytuowane, kadra kierownicza, specjaliści oraz uczniowie i studenci.

Opinie w tej kwestii w dużym stopniu określa orientacja polityczna i światopoglądowa. Działania rządu aprobuje zdecydowana większość badanych identyfikujących się z prawicą (74%), krytycznie ocenia je natomiast ponad połowa osób określających swoje poglądy jako lewicowe (59%). Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym lepsza ocena polityki rządu.

W elektoratach działania urzędującego gabinetu mające na celu zwalczanie epidemii pozytywnie oceniają przede wszystkim wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z koalicjantami), ale także ponad połowa zwolenników Polskiego Stronnictwa Ludowego - Koalicji Polskiej. Sympatycy pozostałych ugrupowań są na ogół krytyczni w opiniach.

TABELA 1

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan/Pani działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	88	9	3
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)*	53	36	11
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	29	66	5
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	28	68	4
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)*	29	71	0

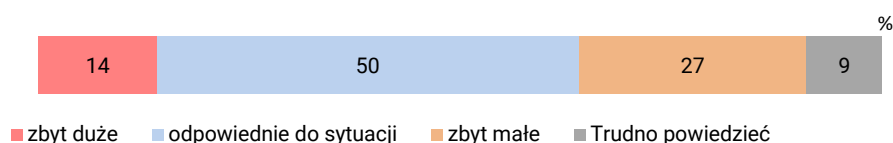
* Dane dotyczące potencjalnych wyborców tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

W ocenie największej grupy badanych (50%) obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są adekwatne do sytuacji. Pozostali częściej uważają je za zbyt małe (27%), niż sądzą, że idą one zbyt daleko (14%).

Obecne wyniki są zbieżne z rezultatami wcześniejszych badań CBOS pokazujących, że Polacy częściej są zdania, że rząd za szybko niż za wolno łagodzi obostrzenia związane z epidemią.

CBOS

RYS. 2. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:



W zdecydowanej większości grup społeczno-demograficznych przeważa pogląd, że istniejące ograniczenia i restrykcje są odpowiednie do sytuacji, zaś niezadowoleni postrzegają je raczej jako zbyt małe niż nadmierne. O raczej zbyt dużych niż niewystarczających obostrzeniach skłonni są mówić właściciele firm oraz bezrobotni.

Do najbardziej zadowolonych ze skali wprowadzonych obostrzeń należą osoby identyfikujące się z prawicą (60%). Choć badani o orientacji lewicowej także na ogół uważają istniejące ograniczenia za odpowiednie (44%), to znaczna część z nich (34%) sądzi, że są one niewystarczające.

Kwestia ta budzi spore kontrowersje w elektoratach. Większość zadeklarowanych wyborców Prawa i Sprawiedliwości oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego – Koalicji Polskiej uważa istniejące ograniczenia za adekwatne do sytuacji. Wśród zwolenników Lewicy oraz Koalicji Obywatelskiej spora grupa sądzi, że są one zbyt małe. Z kolei sympatycy Konfederacji szczególnie często skłonni są uznawać je za nadmierne.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	43	30	25	2
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)*	11	42	45	2
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	11	39	40	10
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	6	65	23	6
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)*	4	63	29	4

* Dane dotyczące potencjalnych wyborców tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

OCENA WSPARCIA DLA FIRM I PRACOWNIKÓW

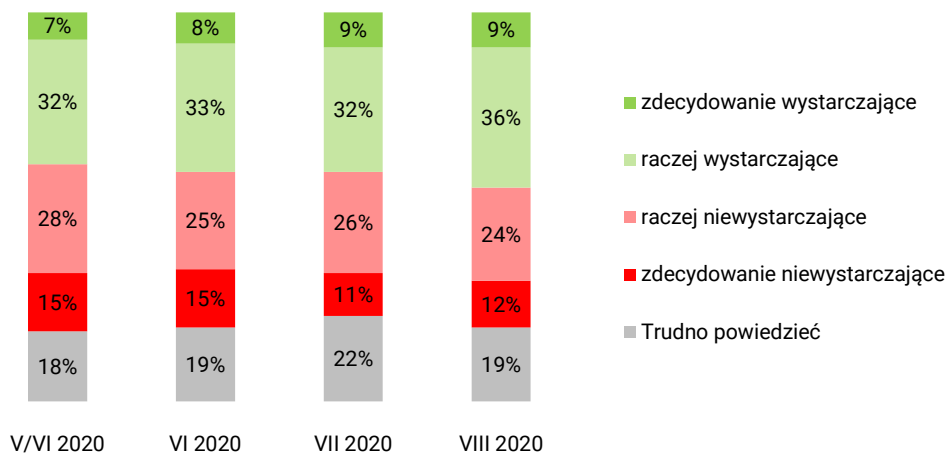
Według danych Eurostatu PKB Polski w drugim kwartale zmniejszyło się w porównaniu z poprzednim kwartałem o 8,9% (w ujęciu rocznym o 7,9%)². Z kolei według założeń Ministerstwa Finansów PKB Polski w 2020 r. spadnie o 4,6%, w kolejnym roku przewidywany jest już jednak wzrost na poziomie 4,0%³. Kryzys gospodarczy dotychczas w stosunkowo niewielkim stopniu wpłynął na poziom zatrudnienia, które w drugim kwartale zmalało o 1,2%. Jak szacuje rząd, bezrobocie na koniec roku ma wynieść 8%. Ograniczenie skali kryzysu wywołanego lockdownem było możliwe dzięki wdrożonym przez państwo pakietom pomocowym składającym się na tarczę antykryzysową.

Wraz z upływem czasu Polacy coraz lepiej oceniają działania rządu mające pomóc polskim przedsiębiorstwom. Pod koniec sierpnia ogółem 45% badanych uznało wsparcie ze strony państwa za wystarczające. Jako niewystarczające określiło je 36% ankietowanych.

² Dane dostępne na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10545471/2-08092020-AP-EN.pdf/43764613-3547-2e40-7a24-d20c30a20f64>

³ Zob.: <https://www.gov.pl/web/finanse/rada-ministrow-przyjela-zalozenia-do-projektu-budzetu-panstwa-na-2021-r>

RYS. 3. Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:



Lepiej niż przeciętnie działania rządu oceniają osoby w wieku 45–64 lata, mieszkańcy wsi, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, respondenci o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł. Do najlepiej oceniających realizowane pakiety osłonowe należą także właściciele firm. Przekonanie, że pomoc państwa dla przedsiębiorstw i pracowników jest niewystarczająca, przeważa wśród ludzi do 34. roku życia, mieszkańców dużych miast, osób najlepiej wykształconych i sytuowanych.

Kluczowe znaczenie w tej kwestii ma orientacja polityczna i światopoglądowa. Działania rządu mające na celu wsparcie firm i przedsiębiorców za wystarczające uznaje 62% badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne, podczas gdy większość identyfikujących się z lewicą (60%) uważa je za niedostateczne. Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym lepsze oceny działań rządu w tym zakresie.

Przekonanie, że pomoc państwa dla firm i pracowników jest wystarczająca, podziela większość sympatyków Prawa i Sprawiedliwości. Przeciwnego zdania jest natomiast większość zwolenników Koalicji Obywatelskiej, Lewicy oraz Konfederacji. Najbardziej podzielni w opiniach są zwolennicy Polskiego Stronnictwa Ludowego – Koalicji Polskiej, nieco częściej oceniają oni skalę wsparcia dla przedsiębiorstw i pracowników negatywnie niż pozytywnie.

TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:		
	wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	72	12	16
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)*	41	44	15
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	34	54	12
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)*	23	64	13
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	21	65	14

* Dane dotyczące potencjalnych wyborców tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

W sierpniu, kiedy to rejestrowano rekordowo wysoką liczbę przypadków zakażeń SARS-CoV-2 w Polsce, oceny skuteczności rządu w zwalczaniu epidemii istotnie się pogorszyły. Nadal jednak większość Polaków pozytywnie ocenia działania podejmowane przez rząd w celu ograniczenia epidemii, zaś obowiązujące obostrzenia uznawane są na ogół za adekwatne do sytuacji.

Z biegiem czasu coraz lepiej oceniane są natomiast działania rządu mające na celu pomoc polskim przedsiębiorstwom i pracownikom. Więcej osób uznaje je za wystarczające, niż sądzi, że są one niedostateczne.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	36	7	1147
Płeć	Mężczyźni	55	39	5	541
	Kobiety	58	33	9	605
Wiek	18–24 lata	39	58	3	84
	25–34	39	56	5	231
	35–44	55	37	8	196
	45–54	58	34	8	156
	55–64	66	27	7	226
	65 lat i więcej	72	18	9	254
Miejsce zamieszkania	Wieś	63	29	9	466
	Miasto do 19 999	60	35	5	162
	20 000 – 99 999	54	40	5	273
	100 000 – 499 999	50	45	5	165
	500 000 i więcej mieszk.	43	45	12	81
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	62	29	9	199
	Zasadnicze zawodowe	70	25	5	273
	Średnie	55	37	7	358
	Wyższe	44	49	7	317
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	54	8	115
	Średni personel, technicy	45	48	7	53
	Pracownicy adm.-biurowi	49	43	9	94
	Pracownicy usług	62	33	5	80
	Robotnicy wykwalifikowani	51	46	4	122
	Robotnicy niewykwalifik.	58	37	5	50
	Rolnicy	64	27	8	50
	Pracujący na własny rach.	59	31	9	60
	Bezrobotni	58	35	7	18
	Emeryci	71	20	10	333
	Renciści	57	40	3	60
	Uczniowie i studenci	38	58	4	38
	Gospodynie domowe i inni	51	45	4	74
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	40	7	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	45	11	101
	sekt. pryw. poza rolnict.	52	43	5	314
	prywatnym gosp. rolnym	66	25	9	48
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	61	34	4	116
	Od 1000 zł do 1499 zł	71	23	6	202
	Od 1500 zł do 1999 zł	55	38	7	203
	Od 2000 zł do 2999 zł	56	39	5	189
	3000 zł i więcej	41	52	7	144
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	42	14	58
	Średnie	51	42	7	410
	Dobre	62	32	6	679
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	78	12	9	50
	Raz w tygodniu	69	25	5	390
	1–2 razy w miesiącu	63	31	6	190
	Kilka razy w roku	52	40	7	293
	W ogóle nie uczestniczy	33	58	9	206
Poglądy polityczne	Lewica	36	59	6	188
	Centrum	49	42	9	279
	Prawica	74	22	4	483
	Trudno powiedzieć	46	40	13	172

TABELA 2

		Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:				Liczba osób
		zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		14	50	27	9	1144
Płeć	Mężczyźni	17	48	27	8	543
	Kobiety	11	53	27	9	602
Wiek	18–24 lata	17	41	31	10	85
	25–34	24	42	25	9	229
	35–44	14	50	26	10	197
	45–54	17	53	26	4	154
	55–64	12	55	24	9	226
	65 lat i więcej	4	55	29	12	254
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	56	24	8	466
	Miasto do 19 999	16	51	27	6	163
	20 000 – 99 999	15	48	27	10	269
	100 000 – 499 999	17	42	31	10	166
	500 000 i więcej mieszk.	8	44	34	15	81
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	13	50	24	14	199
	Zasadnicze zawodowe	12	59	23	6	273
	Średnie	14	51	26	9	359
	Wyższe	16	43	33	8	314
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	13	40	40	7	113
	Średni personel, technicy	26	38	33	4	53
	Pracownicy adm.-biurowi	13	48	29	9	92
	Pracownicy usług	14	61	19	6	80
	Robotnicy wykwalifikowani	24	49	21	6	123
	Robotnicy niewykwalifik.	17	49	27	8	50
	Rolnicy	10	54	28	8	50
	Pracujący na własny rach.	23	48	22	7	60
	Bezrobotni	18	54	13	15	18
	Emeryci	7	56	26	11	333
	Renciści	11	50	32	6	60
	Uczniowie i studenci	17	46	20	17	39
	Gospodynie domowe i inni	15	49	26	11	74
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	16	43	35	7	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	47	30	10	100
	sekt. pryw. poza rolnict.	21	50	23	6	313
	prywatnym gosp. rolnym	10	61	20	8	48
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	14	47	30	9	116
	Od 1000 zł do 1499 zł	14	57	20	9	202
	Od 1500 zł do 1999 zł	14	56	24	6	203
	Od 2000 zł do 2999 zł	18	48	28	5	187
	3000 zł i więcej	11	41	38	10	144
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	45	32	10	58
	Średnie	16	45	27	13	409
	Dobre	13	54	26	7	678
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	66	13	6	50
	Raz w tygodniu	10	54	29	7	390
	1–2 razy w miesiącu	12	56	26	5	190
	Kilka razy w roku	17	49	25	10	292
	W ogóle nie uczestniczy	18	37	29	16	204
Poglądy polityczne	Lewica	14	44	34	8	186
	Centrum	16	44	28	11	277
	Prawica	12	60	23	5	483
	Trudno powiedzieć	16	42	25	16	172

TABELA 3

		Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:			Liczba osób
		wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		45	36	19	1146
Płeć	Mężczyźni	46	38	16	541
	Kobiety	45	34	21	604
Wiek	18–24 lata	35	51	14	85
	25–34	39	46	14	231
	35–44	44	41	16	195
	45–54	53	34	13	156
	55–64	53	26	21	226
	65 lat i więcej	45	26	29	253
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	29	22	465
	Miasto do 19 999	45	34	21	163
	20 000 – 99 999	46	40	14	273
	100 000 – 499 999	43	43	15	165
	500 000 i więcej mieszk.	28	48	24	80
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	43	28	29	198
	Zasadnicze zawodowe	55	26	19	273
	Średnie	44	39	17	357
	Wyższe	40	45	15	318
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	47	16	115
	Średni personel, technicy	38	46	16	52
	Pracownicy adm.-biurowi	42	45	13	94
	Pracownicy usług	52	36	12	80
	Robotnicy wykwalifikowani	45	30	24	122
	Robotnicy niewykwalifik.	45	42	13	50
	Rolnicy	54	34	12	50
	Pracujący na własny rach.	64	35	2	60
	Bezrobotni	40	46	14	18
	Emeryci	47	25	27	333
	Renciści	50	37	13	59
	Uczniowie i studenci	30	50	21	39
	Gospodynie domowe i inni	41	40	20	74
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	38	15	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	37	22	101
	sekt. pryw. poza rolnict.	46	40	13	313
	prywatnym gosp. rolnym	54	34	13	48
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	52	36	12	116
	Od 1000 zł do 1499 zł	53	26	22	202
	Od 1500 zł do 1999 zł	47	33	20	203
	Od 2000 zł do 2999 zł	42	45	13	189
	3000 zł i więcej	40	47	13	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	43	24	58
	Średnie	38	38	24	410
	Dobre	51	34	15	678
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	16	16	50
	Raz w tygodniu	53	27	20	389
	1–2 razy w miesiącu	47	36	18	190
	Kilka razy w roku	44	41	15	293
	W ogóle nie uczestniczy	30	48	22	205
Poglądy polityczne	Lewica	25	60	15	188
	Centrum	39	41	20	279
	Prawica	62	24	14	483
	Trudno powiedzieć	34	33	32	170